evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt:	MO-ME-N-T MOderní MEtody s Novými Technologiemi
Reg.č.:	CZ.1.07/1.5.00/34.0903
Operační program:	Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Škola:	Hotelová škola, Vyšší odborná škola hotelnictví a turismu a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Poděbrady
Tematický okruh:	Základní ekonomické pojmy, Trh, Podnik
Jméno autora:	Ing. Eva Karásková
Datum:	28. listopad 2013
Ročník: (Cíl. skupina):	2. ročník
Anotace:	Trh výrobků a služeb a trh práce jsou trhy, jejichž fungování si žáci osvojují .

Trh výrobků a služeb

trh výrobků a služeb

- jde o trh užitečných statků materiální povahy (výrobky) a nemateriální povahy (služby), které mají sloužit k uspokojování potřeb spotřebitelů
- na tento trh vstupují dva subjekty:
  - výrobci (firmy)
  - spotřebitelé (domácnosti)

Spotřebitel

- jeho cíl – uspokojení svých potřeb
- má dominantní postavení (jeho zájem koupit či nekoupit rozhoduje o tom, co vyrábět)
- nakupuje statky, aby uspokojil své potřeby, ale v rozhodování je však omezen svým příjmem (důchodem) => poměřuje dvě veličiny:
  1. uspokojení potřeb, které statek přinese
  2. náklady (peněž. výdaji), které na tento statek vynaložil

- <u>otázka</u> – jak změřit míru uspokojení potřeb

  => kategorie „užitek“ = subjektivní pocit uspokojení plynoucí ze spotřeby jednotl. statků

Výrobci (firmy)

- v tržní ekonomice představují nabídku
- každá firma, která vstupuje na trh, musí řešit dva základní problémy:
  1. jaké zboží vyrábět a kolik ho vyrobit
  2. jaké výrobní faktory (vstupy) při výrobě použít

Trh práce

práce

- je cílevědomá lidská činnost, jíž lidé získávají statky a služby k uspokojování potřeb – k vykonávání práce člověk musí mít pracovní sílu
- je „specifický“ výrobní faktor (určen mimoekonomickými faktory – biologickými, demografickými,…)
- cena práce –mzda

- trh práce: zaměstnavatel x zaměstnanec
- zaměstnavatel
  - má pracovní příležitosti a kapitál na mzdy
  - nabízí pracovní příležitosti a mzdy
  - poptává se po pracovní síle
- zaměstnanec
  - má pracovní sílu
  - nabízí práci za mzdu
  - poptává se po možnosti prodeje práce

- poptávka po práci
  - je chápána jako zájem zaměstnavatelů zaměstnat
  - je určena množstvím práce, které firma najímá při různých úrovních ceny práce, resp. při různých mzdových sazbách (tj. mzdy)
- nabídka práce
  - představuje nabídku práce ze strany domácností či jednotlivců ochotných pracovat (spotřebitelů)

Rovnováha a nerovnováha na trhu práce

- ideální stav na trhu práce: N = P => rovnováha
- nedostatek práce
  - nabízené množství práce je nižší, než poptávané
  - tržní mzdová sazba je nižší než rovnovážná
  - nedostatek práce vede k růstu mezd
  - nerovnováha bude tak dlouho, dokud se mzdová sazba nezvýší na rovnovážnou úroveň nebo pokud se nezmění nabídka nebo poptávka po práci

- přebytek práce
  - nabízené množství práce je vyšší, než poptávané => vzniká nezaměstnanost
  - mzdová sazba vyšší než rovnovážná
  - tlak nezaměstnanosti má tendenci stlačovat mzdy na rovnovážnou úroveň

nezaměstnanost

- porucha na trhu práce
- formy:
  1. dobrovolná
     - ekonomicky neakt. obyvatelstvo
  2. nedobrovolná
     - vč. zaměstnaných patří do tzv._ekonom. aktivního obyvatelstva

- typy:
  1. frikční
  2. strukturální (profesní a regionální)
  3. cyklická
  4. sezónní

- zásahy státu na trhu práce
  - omezování zákonné pracovní doby
  - rozvoj kvalifikace
  - systém podpor v nezaměstnanosti
- rozsah nezaměstnanosti - míra nezaměstnanosti

$$\text{míra nezam.} = \frac{\text{počet nezaměst., kteří hledají práci}}{\text{ekonomicky aktivní obyvatelstvo}} \times 100$$

Kontrolní otázky a úkoly

1. Které subjekty vstupují na trh výrobků a služeb.
2. Co je mzda.
3. Co rozumíme nabídkou na trhu práce.
4. Co rozumíme poptávkou na trhu práce.
5. Uveďte nerovnosti na trhu práce.

Literatura

- HERČÍKOVÁ, J.; ŠAMŠOVÁ, L. *Základy ekonomiky pro střední a vyšší hotelové školy.* Praha : Fortuna, 2009. ISBN 80-7168-827-4
- ZLÁMAL, J.; MENDL, Z. *Ekonomie nejen k maturitě, 1. díl Obecná ekonomie.* Kralice na Hané : Computer Media s.r.o., 2010. ISBN 978-80-7402-056-8
- MACÁKOVÁ, L. *Mikroekonomie - základní kurs.* Slaný : Melandrium, 1996. ISBN 80-901801-2-4